

**LOKALNY AMBASADOR
PRAW DOKTORANTA 5.0**

www.prawadoktoranta.pl

KODEKS DOBRYCH PRAKTYK SAMORZĄDNOŚCI DOKTORANCKIEJ

**mgr Marcin Dorochowicz
mgr Ewelina Tomczyk**

WSTĘP

Samorządność doktorancka stanowi jeden z fundamentalnych elementów polskiego systemu szkolnictwa wyższego, umożliwiającą doktorantom współdecydowanie o kształcie ich edukacji oraz reprezentowanie swoich interesów w strukturach uczelni. Praktyka funkcjonowania samorządów doktorantów w Polsce jest bardzo zróżnicowana. Część samorządów działa sprawnie i efektywnie, inne zaś napotyka trudności w realizacji swoich zadań, często z powodu braku doświadczenia, wzorców działania czy też wiedzy o przepisach prawa regulujących podstawowe zasady ich funkcjonowania.

Niniejszy „Kodeks dobrych praktyk samorządności doktoranckiej” powstał z myślą o wypełnieniu tej luki. Jego celem jest dostarczenie samorządom doktorantów w całej Polsce kompleksowego przewodnika, który połączy wiedzę teoretyczną z praktycznymi rozwiązaniami sprawdzonymi w codziennym działaniu. Publikacja ta kierowana jest przede wszystkim do członków samorządów doktorantów, zarówno tych stawiających pierwsze kroki w działalności organizacyjnej, jak i doświadczonych działaczy poszukujących inspiracji do udoskonalenia funkcjonowania swoich struktur.

W Kodeksie przedstawiona została analiza podstaw prawnych funkcjonowania samorządu doktorantów w świetle ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Omówione zostały zadania i kompetencje samorządu, jego struktura organizacyjna, formy działania oraz wymogi dotyczące uchwalania regulaminu – podstawowego aktu regulującego funkcjonowanie każdego samorządu doktorantów. Powyższa analiza wzbogacona została dobrymi praktykami stwierdzonymi w toku analiz wybranych regulaminów samorządów doktorantów, jakie przeprowadzili Lokalni Ambasadorzy Praw Doktoranta. Ostatnia część publikacji zawiera wzory dokumentów, które mogą być bezpośrednio wykorzystane przez samorzady doktorantów w ich codziennej działalności. Wzory stanowią elastyczne narzędzia, które można dostosować do specyfiki danej uczelni i potrzeb konkretnej społeczności doktorantów.

Kodeks został wykonany w ramach realizacji zadania publicznego „Lokalny Ambasador Praw Doktoranta 5.0” ze środków będących w dyspozycji Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

I. DEFINICJA SAMORZĄDU DOKTORANTÓW

Doktoranci, obok pracowników uczelni i studentów, stanowią wspólnotę uczelni [art. 10 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2024 r., poz. 1571, ze zm.), dalej jako: p.s.w.n.]. Natomiast zgodnie z art. 215 ust. 1 p.s.w.n. **doktoranci w podmiocie prowadzącym szkołę doktorską tworzą samorząd doktorantów, do którego stosuje się odpowiednio art. 106 i 110 ust. 2-9 p.s.w.n.** (art. 215 ust. 2 p.s.w.n.). W związku z powyższym **samorząd doktorantów jest wyłącznym reprezentantem ogółu doktorantów danej uczelni** (art. 110 ust. 3 w zw. z art. 215 ust. 2 p.s.w.n.). Co oznacza, że to właśnie wybrani w wyborach przedstawiciele doktorantów uczestniczący w pracach samorządu reprezentują środowisko doktorantów przed organami podmiotu prowadzącego szkołę doktorską oraz organizacjami zrzeszającymi doktorantów.

Członkostwo w samorządzie doktorantów ma charakter obligatoryjny i nabywane jest w momencie uzyskania praw doktoranta, a traczone w momencie zakończenia kształcenia lub skreślenia z listy doktorantów¹. W przypadku kształcenia się w szkole doktorskiej prowadzonej wspólnie przez kilka podmiotów, doktorant jest członkiem samorządu doktorantów w każdym z tych podmiotów².

Samorząd doktorancki w podmiocie prowadzącym szkołę doktorską istnieje z mocy prawa z chwilą nabycia praw doktoranta przez choćby jednego doktoranta w danym podmiocie³. Należy przy tym zaznaczyć, że “samorząd doktorantów nie jest osobą prawną ani jednostką organizacyjną nieposiadającą zdolności prawnej (tzw. ułomną osobą prawną), przez co samodzielnie nie może on stać się podmiotem praw i obowiązków ani zaciągać zobowiązań”⁴.

II. STRUKTURA I ORGANIZACJA SAMORZĄDU DOKTORANTÓW

Z art. 110 ust. 2 w zw. z art. 215 ust. 2 p.s.w.n. wynika, że **samorząd doktorantów działa poprzez swoje organy, w tym przewodniczącego oraz organ uchwałodawczy.** Powyższy przepis wskazuje więc tylko dwa obligatoryjne organy samorządu: przewodniczącego (organ wykonawczy) oraz organ uchwałodawczy. Co nie oznacza, że nie można powołać w ramach struktur samorządu doktorantów innych organów. **W regulaminie samorządu doktorantów można uregulować funkcjonowanie dodatkowych organów wykonawczych** takich jak np. zarząd czy rada, **organów odpowiedzialnych za organizowanie i przeprowadzanie wyborów** (np. komisji wyborczych), jak również organów realizujących funkcje kontrolne (np. komisji rewizyjnych). Natomiast organ uchwałodawczy może funkcjonować pod nazwami takimi jak np. rada samorządu doktorantów czy sejmik doktorantów. Regulamin samorządu doktorantów może również przewidywać powoływanie stałych lub tymczasowych zespołów i komisji lub pełnomocników zajmujących się konkretnymi zadaniami.

¹ M. Dokowicz, *art. 215 [w:] Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Komentarz*, red. J. Woźnicki, Warszawa 2019.

² Ł. Kierznowski, *Szkoły doktorskie. Komentarz do art. 198-216 oraz 259-264 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*, Warszawa 2018, s. 98-99.

³ M. Klimczyk, M. Wilanowska, *art. 215 [w:] Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce dla studenta i doktoranta – komentarz praktyczny*, W. Kielbasiński, B. Pietrzyk-Tobiasz, M. W. Kuliński (red.), Warszawa 2024, s. 658-666.

⁴ Ibidem.

PODZIAŁ KOMPETENCJI

Z perspektywy zapewnienia prawidłowego funkcjonowania samorządu doktorantów niezmiernie istotne jest precyzyjne określenie zadań i kompetencji poszczególnych jego organów w regulaminie samorządu doktorantów.

Przewodniczący jako organ wykonawczy zazwyczaj odpowiada za takie zadania takie: reprezentowanie samorządu przed władzami uczelni i jej innymi organami, organizowanie pracy organu stanowiącego, wydawanie zarządzeń, wykonywanie budżetu oraz koordynowanie prac samorządu⁵.

Dobra praktyka: Uwzględnienie kompetencji do bycia delegatem na zjeździe sprawozdawczo-wyborczym Krajowej Reprezentacji Doktorantów lub wskazania tego delegata.

Do kompetencji organu uchwałodawczego natomiast należy z mocy ustawy uchwalanie regulaminu samorządu, a bywają przypisane mu także następujące kompetencje: uchwalanie i opiniowanie projektów rozwiązań dotyczących spraw doktoranckich, uchwalanie i zmiana regulaminu samorządu doktorantów, uchwalanie budżetu samorządu, zgłaszanie propozycji działań i aktywności na rzecz doktorantów oraz wybór osób odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań.

Organ kontrolny bywa odpowiedzialny za bieżącą kontrolę organu wykonawczego i organu uchwałodawczego samorządu doktorantów z punktu widzenia legalności, celowości i gospodarności oraz systematyczne informowanie o wynikach tych kontroli wraz ze wskazaniem działań, które należałoby wprowadzić, aby poprawić określone aspekty działania samorządu doktorantów⁶.

Dobra praktyka: Niepołączność funkcji stanowiących i wykonawczych z kontrolnymi, jeśli powołano organ kontrolny.

Zgodnie z przepisami p.s.w.n. oraz aktów prawa wewnętrznego obowiązujących w podmiotach prowadzących szkołę doktorską opinie w różnego rodzaju sprawach doktoranckich mogą wyrażać doktoranci (uprawnieni do tego na podstawie odpowiednich przepisów regulaminu samorządu doktorantów). Ponieważ samorząd doktorantów działa przez swoje organy, ważne jest, aby regulamin przewidywał organ właściwy do zajęcia stanowiska w danej sprawie.

Dobra praktyka: Określenie domniemania kompetencji na rzecz danego organu, co niweluje ryzyko sporu kompetencyjnego między organami samorządu.

⁵ Ibidem.

⁶ Ibidem.

DŁUGOŚĆ KADENCJI

Przepisy p.s.w.n. nie regulują kwestii długości kadencji organów samorządu doktorantów. W regulaminach samorządów doktorantów przyjmuje się z reguły roczną lub dwuletnią kadencję organu stanowiącego oraz organu wykonawczego.

Jednakże, jak wskazują *M. Klimczyk i M. Wilanowska*, roczna kadencja organów samorządu doktorantów nie sprzyja efektywności podejmowanych przez niego działań, gdyż jest to czas niewystarczający ani do przeprowadzenia diagnozy potrzeb środowiska oraz zaplanowania inicjatyw i ich realizacji, ani przygotowania nowych członków samorządu doktorantów do pełnienia określonych zadań. Dłuższa kadencja pozwala natomiast odpowiednio zaplanować i wdrożyć konkretne działania. Niemniej jednak każdy samorząd powinien ustalać okres trwania kadencji, biorąc pod uwagę specyfikę danego podmiotu oraz potrzeby społeczności doktorantów⁷.

POSIEDZENIA ORGANU STANOWIĄCEGO SAMORZĄDU DOKTORANTÓW

Przepisy p.s.w.n. nie określają minimalnej częstotliwości posiedzeń organu stanowiącego⁸. Regulaminy samorządów doktorantów w praktyce najczęściej przewidują konieczność zwoływania posiedzeń raz na miesiąc, raz na kwartał lub raz na pół roku.

Samorząd doktorantów może obradować regularnie, np. nie rzadziej niż raz na miesiąc lub dwa, z wyłączeniem miesięcy wakacyjnych (tj. lipca i sierpnia). Niemniej jednak najistotniejsze jest, aby częstotliwość ta została określona przez dany samorząd z uwzględnieniem zaistniałych potrzeb i możliwości.

Dodatkowo, jak wskazują *M. Klimczyk i M. Wilanowska*, "Warto również przewidzieć w regulaminie możliwość zwoływania posiedzeń zarówno w formie stacjonarnej, jak i zdalnej pod warunkiem wykorzystania technologii informatycznych zapewniających kontrolę ich przebiegu i rejestrację oraz umożliwiającą zapewnienie tajności głosowań."⁹

Dobra praktyka: Określenie formy podejmowania uchwał za pośrednictwem ustalonego narzędzia komunikacji elektronicznej.

⁷ Ibidem.

⁸ Ibidem.

⁹ Ibidem.

ZADANIA SAMORZĄDU DOKTORANTÓW

Zgodnie z art. 110 ust. 4 w zw. z art. 215 ust. 2 p.s.w.n. samorząd doktorantów prowadzi w uczelni działalność w zakresie spraw doktoranckich, w tym socjalno-bytowych i kulturalnych. W związku z powyższym należy wskazać, iż ustawodawca w sposób bardzo ogólny określił zakres czynności realizowanych przez samorząd doktorantów, co z kolei pozwala samorządom na autonomiczne wyznaczanie celów i kierunków działania. Samorzady doktorantów mogą więc realizować różnego rodzaju działania naukowe, popularyzatorskie, integracyjne, sportowe i organizacyjne.

Samorząd doktorantów może również wydawać własne akty prawne o charakterze wewnętrznym. Przy czym zgodnie z art. 110 ust. 8 w zw. z art. 215 ust. 2 p.s.w.n. rektor uchyla wydawane przez samorząd doktorantów akty niezgodne z przepisami prawa powszechnie obowiązującego, statutem uczelni, regulaminem szkoły doktorskiej lub regulaminem samorządu. Na rozstrzygnięcie w sprawie uchylenia aktu służy, w terminie 30 dni od dnia jego doręczenia, skarga do sądu administracyjnego, a przepisy o zaskarżaniu do sądu administracyjnego decyzji administracyjnych stosuje się odpowiednio. Powyższy przepis nie określa organu samorządu doktorantów uprawnionego do wystąpienia ze skargą. Kwestia ta powinna więc zostać uregulowana w regulaminie samorządu¹⁰.

FUNDUSZE SAMORZĄDU DOKTORANTÓW

Samorząd doktorantów decyduje w sprawach rozdziału środków finansowych przeznaczonych przez uczelnię na sprawy doktoranckie i sporządza sprawozdanie z rozdziału środków finansowych i rozliczenie tych środków nie rzadziej niż raz w roku akademickim i udostępnia je w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej uczelni (art. 110 ust. 5 w zw. z art. 215 ust. 2 p.s.w.n.).

Na podstawie art. 110 ust. 9 w zw. z art. 215 ust. 2 p.s.w.n. każdy podmiot prowadzący kształcenie doktorantów ma obowiązek zapewnienia warunków niezbędnych do funkcjonowania samorządu doktorantów, w tym infrastruktury i środków finansowych, którymi samorząd doktorantów dysponuje w ramach swojej działalności. Obowiązek ten powinien być realizowany w szczególności poprzez wyodrębnienie odpowiednich środków finansowych w budżecie danego podmiotu, którymi dysponować będzie samorząd doktorantów na podstawie odpowiednich przepisów regulaminu samorządu doktorantów.

W kontekście funduszy, którymi dysponuje samorząd doktorantów warto wskazać, że w regulaminie samorządu doktorantów warto wskazać:

- procedury głosowania w sprawie uchwalania budżetu oraz terminu, do kiedy powinien zostać uchwalony, obowiązki przewodniczącego w zakresie realizacji budżetu, przygotowania sprawozdania finansowego za działalność samorządu doktorantów w danym roku akademickim, przedstawienia go organowi stanowiącemu samorząd doktorantów oraz udostępnienia go w Biuletynie Informacji Publicznej¹¹.

¹⁰ J.M. Zieliński, art. 110 [w:] H. Izdebski, J.M. Zieliński, *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*, Warszawa 2023, s. 198-200.

¹¹ M. Klimczyk, M. Wilanowska, *art. 215... op.cit.*

UPRAWNIENIE DO PRZEPROWADZENIA AKCJI PROTESTACYJNEJ LUB STRAJKU

Na podstawie art. 106 w zw. z art. 215 ust. 2 p.s.w.n. doktorantom przysługuje uprawnienie do przeprowadzenia akcji protestacyjnej lub strajku w przypadku zaistnienia w uczelni sporu zbiorowego, który dotyczy istotnych spraw doktorantów. Jak wskazuje się w doktrynie, to podmiot przejawiający wolę przeprowadzenia akcji protestacyjnej lub strajku ma prawo samodzielnie ocenić, czy dana kwestia jest istotna dla środowiska doktoranckiego, a żaden organ uczelni nie ma prawa tego kwestionować¹².

W związku z odpowiednim stosowaniem do samorządu doktorantów art. 106 ust. 2 p.s.w.n. można wskazać, że akcję protestacyjną lub strajk może podjąć samorząd doktorantów, Krajowa Reprezentacja Doktorantów lub stowarzyszenie o zasięgu ogólnokrajowym zrzeszające wyłącznie doktorantów. Powyższe podmioty (ich odpowiednie organy) podejmują uchwałę o akcji protestacyjnej i jej formie bezwzględną większością głosów; o podjętej uchwale właściwy organ zawiadamia rektora nie później niż 3 dni przed rozpoczęciem akcji protestacyjnej. Udział w akcji protestacyjnej lub strajku jest dobrowolny i nie stanowi naruszenia obowiązków doktoranta.

REGULAMIN SAMORZĄDU DOKTORANTÓW

Na podstawie art. 110 ust. 6 z zw. z art. 215 ust. 2 p.s.w.n. należy wskazać, że to **organ uchwałodawczy samorządu doktorantów odpowiedzialny jest za uchwalenie regulaminu samorządu doktorantów określającego organizację i sposób działania samorządu oraz sposób powoływania przedstawicieli do organów uczelni, a w przypadku uczelni publicznej także do kolegium elektorów.**

Regulamin samorządu doktorantów wchodzi w życie po stwierdzeniu przez rektora jego zgodności z ustawą i statutem uczelni w terminie 30 dni od dnia jego przekazania (art. 110 ust. 7 zdanie pierwsze w zw. z art. 215 ust. 2 p.s.w.n.). Rektor zazwyczaj wydaje w tym przedmiocie zarządzenie, w którym stwierdza zgodność regulaminu z powyższymi aktami prawnymi. Załącznikiem do tegoż zarządzenia jest natomiast regulamin samorządu doktorantów, którego zarządzenie dotyczy. Rektor kieruje się zatem tylko i wyłącznie kryterium legalności¹³.

Dobra praktyka: Większość kwalifikowana wymagana do zmiany regulaminu samorządu doktorantów – gwarantuje stabilność ustrojową samorządu i chroni przed doraźnymi zmianami motywowanymi bieżącymi potrzebami.

Wyjątek od powyższej zasady stanowi ustanowienie pierwszego regulaminu samorządu doktorantów w nowo utworzonej uczelni, co należy do kompetencji senatu uczelni (art. 110 ust. 7 zdanie drugie w zw. z art. 215 ust. 2 p.s.w.n.).

¹² Ibidem.

¹³ Ł. Kierznowski, *art. 110 [w:] Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*, red. A. Jakubowski, Warszawa 2023.

III. FORMY DZIAŁANIA SAMORZĄDU DOKTORANTÓW

Przepisy p.s.w.n. przewidują szereg uprawnień samorządu doktorantów w zakresie opiniowania i uzgadniania aktów prawa wewnętrznego obowiązujących w podmiotach prowadzących szkołę doktorską, jak również udziału doktorantów w pracach organów kolegialnych uczelni, w szczególności:

- uzgadnianie treści regulaminu szkoły doktorskiej z samorządem doktorantów (art. 205 ust. 3 p.s.w.n.),
- opiniowanie programu kształcenia doktorantów (art. 201 ust. 4 p.s.w.n.),
- uzgadnianie powołania osób do pełnienia funkcji kierowniczych w uczelni i instytucie PAN, do właściwości których należą sprawy doktoranckie (art. 23 ust. 5 p.s.w.n.),
- opiniowanie kryteriów oceny nauczycieli akademickich (art. 128 ust. 3 p.s.w.n.),
- dokonywanie co najmniej raz w roku akademickim oceny nauczyciela akademickiego w zakresie wypełniania przez niego obowiązków związanych z kształceniem (art. 128 ust. 4 p.s.w.n.),
- uzgadnianie zasad przyznawania stypendiów ze środków własnego funduszu stypendialnego (art. 420 ust. 2 p.s.w.n.),
- członkostwo doktorantów w senacie publicznej i niepublicznej uczelni akademickiej (art. 29 ust. 1 pkt 1 lit. b oraz art. 29 ust. 1 pkt 3 lit. b p.s.w.n.),
- członkostwo przedstawiciela doktorantów w radzie naukowej instytutu PAN z głosem stanowiącym, jeśli instytut prowadzi kształcenie doktorantów [art. 56 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz.U. z 2020 r. poz. 1796)].

Samorzady doktorantów mają także inne uprawnienia wynikające z przepisów wewnętrznych.

OBOWIĄZEK UZGODNIENIA TREŚCI REGULAMINU SZKOŁY DOKTORSKIEJ (art. 205 ust. 3 p.s.w.n.)

Regulamin szkoły doktorskiej stanowi jeden z podstawowych aktów prawa wewnętrznego uczelni i instytutu PAN prowadzącego kształcenie w szkole doktorskiej. W art. 205 ust. 1 p.s.w.n. ustawodawca wskazał, że regulamin szkoły doktorskiej określa organizację kształcenia w zakresie nieuregulowanym w ustawie, w szczególności:

- 1) sposób wyznaczania i zmiany promotora, promotorów lub promotora pomocniczego;
- 2) sposób dokumentowania przebiegu kształcenia;
- 3) sposób przeprowadzania oceny śródkresowej;
- 4) warunki przedłużania terminu złożenia rozprawy doktorskiej.

Jest to katalog otwarty, zatem w regulaminie szkoły doktorskiej, który uchwalany jest przez senat uczelni lub radę naukową (w przypadku instytutu PAN) może zawierać również inne postanowienia dotyczące organizacji kształcenia doktorantów, w zakresie nieunormowanym przepisami p.s.w.n. Jednocześnie należy zaznaczyć, iż regulamin szkoły doktorskiej nie może być sprzeczny z przepisami p.s.w.n., a w przypadku niezgodności przepisów regulaminu z regulacjami rangi ustawowej należy stosować przepisy ustawy.

Jak wskazuje M. Dokowicz "Przez organizację kształcenia należy rozumieć wszelkie kwestie organizacyjne dotyczące tego kształcenia, w tym np.: warunki i tryb odbywania zajęć, stosowane skale ocen, tryb przeprowadzania egzaminów i uzyskiwania zaliczeń, zasady zawieszania i wznawiania kształcenia, zmiany szkoły doktorskiej czy organizacji i zaliczania praktyk zawodowych, o których mowa w art. 201 ust. 5 p.s.w.n., zasady opracowywania i zatwierdzania indywidualnego planu badawczego, sprawowania opieki naukowej nad

doktorantem, korzystania przez doktoranta z infrastruktury badawczej do przygotowywania rozprawy doktorskiej”¹⁴.

Jeśli jeden podmiot prowadzi więcej niż jedną szkołę doktorską, dla każdej z tych szkół konieczne jest uchwalenie odrębnego regulaminu. W danym podmiocie równolegle obowiązuje zatem tyle regulaminów szkół doktorskich, ile takich szkół podmiot ten prowadzi. Regulaminy poszczególnych szkół doktorskich prowadzonych przez ten sam podmiot mogą się różnić, ale nie powinny różnicować sytuacji prawnej doktorantów z poszczególnych szkół doktorskich i nadawać im znacząco odmiennych uprawnień¹⁵.

Zgodnie z art. 205 ust. 3 zdaniem pierwszym p.s.w.n. regulamin szkoły doktorskiej wymaga uzgodnienia z samorządem doktorantów. M. Dokowicz wskazuje, że uzgodnienie to powinno mieć formę pisemną¹⁶. Podmiot prowadzący szkołę doktorską wraz z samorządem doktorantów powinni wspólnie ustalić katalog spraw, które są warte uregulowania w tym akcie prawnym¹⁷.

Dobra praktyka: Poddawanie regulaminu cyklicznej ewaluacji oraz uwzględnianie doświadczeń bazujących na regulacji obowiązujących w innych podmiotach.

Jeżeli natomiast w ciągu 3 miesięcy od uchwalenia regulaminu senat albo rada naukowa i samorząd doktorantów nie dojdą do porozumienia w sprawie jego treści, regulamin wchodzi w życie na mocy uchwały senatu albo rady naukowej, podjętej większością co najmniej 2/3 głosów statutowego składu tych organów (art. 205 ust. 3 zdanie drugie p.s.w.n.).

Jak trafnie wskazuje się w doktrynie, termin początkowy (dies a quo) na uzgodnienie regulaminu biegnie od „uchwalenia” regulaminu przez senat lub radę naukową, a nie jego doręczenia samorządowi doktorantów¹⁸. Zgodnie z art. 205 ust. 5 p.s.w.n. do zmiany regulaminu szkoły doktorskiej stosuje się odpowiednio przepisy art. 205 ust. 2 i 3 p.s.w.n. Wymaga ona zatem również uzgodnienia z samorządem doktorantów.

Dobra praktyka: Włączanie doktorantów do prac nad uchwaleniem lub zmianą regulaminu już na etapie prac koncepcyjnych, a nie dopiero po podjęciu uchwały przez Senat.

OPINIOWANIE PROGRAMU KSZTAŁCENIA DOKTORANTÓW (art. 201 ust. 4 p.s.w.n.)

Zgodnie z art. 201 ust. 3 p.s.w.n. kształcenie doktorantów jest prowadzone na podstawie programu kształcenia oraz indywidualnego planu badawczego. Program kształcenia ustala senat albo rada naukowa i jego ustalenie wymaga zasięgnięcia opinii samorządu doktorantów, a w przypadku bezskutecznego upływu terminu określonego w statucie, wymóg zasięgnięcia opinii uważa się za spełniony (art. 201 ust. 4 p.s.w.n.). Statut

¹⁴ M. Dokowicz, *art. 205 [w:] Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Komentarz*, red. J. Woźnicki, Warszawa 2019.

¹⁵ Ł. Kierznowski, *Szkoły... op.cit.* 8, s. 64.

¹⁶ M. Dokowicz, *art. 205... op.cit.*

¹⁷ W. Kielbasiński, B. Pietrzyk-Tobiasz, *art. 205 [w:] Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce dla studenta i doktoranta – komentarz praktyczny*, W. Kielbasiński, B. Pietrzyk-Tobiasz, M. W. Kuliński (red.), Warszawa 2024, s. 595-601.

¹⁸ H. Żurkiewicz, *Samorządność doktorantów*, [w:] W. Kielbasiński, M. Dorochołowicz, *Status doktorantów w ustawie 2.0*, Toruń 2022, s. 80.

podmiotu prowadzącego szkołę doktorską powinien zatem określać termin na zajęcie stanowiska przez samorząd doktorantów. Jeśli statut nie określa, w jakim terminie samorząd doktorantów powinien wyrazić tę opinię, nie ma możliwości zastosowania fikcji wyrażenia opinii pozytywnej¹⁹. Jak trafnie wskazuje Ł. Kierznowski, samorząd doktorantów powinien być włączony w prace nad programem kształcenia już na etapie prac nad programem kształcenia, nie zaś dopiero na etapie jego niewiążącego opiniowania²⁰.

W uczelni program kształcenia uchwała senat, a w instytutach PAN, instytutach badawczych i międzynarodowych - rady naukowe tych instytutów. W żadnym z tych przypadków do uchwalenia programu kształcenia nie jest uprawniona rada szkoły doktorskiej, którą podmiot prowadzący szkołę doktorską może ukonstytuować.²¹

W przypadku kilku szkół doktorskich prowadzonych przez jeden podmiot program kształcenia może być ustalony wspólnie²².

Opinia samorządu doktorantów dotycząca programu kształcenia nie jest wiążąca dla senatu albo rady naukowej, jednakże doktoranci jako interesariusze wewnętrzni odgrywają istotną rolę z punktu widzenia systemu zapewnienia jakości kształcenia²³. Niezasięgnięcie natomiast opinii samorządu doktorantów powoduje nieważność aktu, którą stwierdza minister w trybie art. 427 ust. 2 pkt 1 p.s.w.n.²⁴

OPINIOWANIE KRYTERIÓW OCENY NAUCZYCIELI AKADEMICKICH

Nauczyciel akademicki, z wyjątkiem rektora, podlega ocenie okresowej (art. 128 ust. 1 p.s.w.n.). Zgodnie z art. 128 ust. 3 p.s.w.n. kryteria oceny okresowej dla poszczególnych grup pracowników i rodzajów stanowisk oraz tryb i podmiot dokonujący oceny okresowej określa rektor po zasięgnięciu opinii m.in. samorządu doktorantów. Opinia jest przedstawiana w terminie wskazanym we wniosku o jej wyrażenie, nie krótszym niż 30 dni. W przypadku bezskutecznego upływu tego terminu, wymóg zasięgnięcia opinii uważa się za spełniony. Udział doktorantów w procesie kształtowania kryteriów oceny okresowej jest szczególnie istotny z uwagi na wykonywanie przez nich licznych obowiązków naukowych oraz częste posiadanie podwójnego statusu - doktoranta i pracownika uczelni²⁵.

Trafnie wskazuje się w doktrynie, że choć opinie samorządu studenckiego, samorządu doktorantów i związków zawodowych nie mają charakteru wiążącego, to jednak z uwagi na ich reprezentatywność nie powinny być traktowane wyłącznie jako zadośćuczynienie formalnym warunkom wprowadzenia wewnętrznych regulacji prawnych²⁶.

¹⁹ M. Dorochołowicz, art. 201 [w:] *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce dla studenta i doktoranta – komentarz praktyczny*, W. Kielbasiński, B. Pietrzyk-Tobiasz, M. W. Kuliński (red.), Warszawa 2024.

²⁰ Ł. Kierznowski, *Szkoły... op.cit.*, s. 64.

²¹ M. Dorochołowicz, art. 201... op.cit.

²² I. Florczak, art. 201... op.cit.

²³ M. Dokowicz, art. 201 [w:] *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Komentarz*, red. J. Woźnicki, Warszawa 2019.

²⁴ H. Żurkiewicz, *Samorządność... op.cit.*, s. 81.

²⁵ M. Wilanowska, art. 128 [w:] *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce dla studenta i doktoranta – komentarz praktyczny*, W. Kielbasiński, B. Pietrzyk-Tobiasz, M. W. Kuliński (red.), Warszawa 2024, s. 31-35.

²⁶ T. Jędrzejewski, art. 128, [w:] J. Woźnicki, *Prawo... op.cit.*, s. 82.

Dodatkowo uczelnia umożliwi doktorantom dokonanie co najmniej raz w roku akademickim oceny nauczyciela akademickiego w zakresie wypełniania przez niego obowiązków związanych z kształceniem (art. 128 ust. 4 p.s.w.n.). Zasady dokonywania tej oceny określa rektor (art. 128 ust. 5 p.s.w.n.). Ocena ta jest uwzględniana przy dokonywaniu oceny okresowej nauczyciela akademickiego (art. 128 ust. 6 p.s.w.n.). Zadaniem rektora jest zatem określenie zarówno tego, w jakiej formie powinna zostać przeprowadzona ocena (np. pisemnej bądź elektronicznej ankiety anonimowej), jak i wskazanie częstotliwości tego procesu (np. raz na semestr, raz na rok akademicki)²⁷.

Uzgodnianie powołania osób do pełnienia funkcji kierowniczych w uczelni i instytucie PAN, do właściwości których należą sprawy doktoranckie

Zgodnie z art. 23 ust. 5 p.s.w.n. powołanie osoby do pełnienia funkcji kierowniczej, do której zakresu obowiązków należą sprawy doktorantów, wymaga uzgodnienia z samorządem doktorantów. Dotyczy to w szczególności: dyrektora (kierownika) szkoły doktorskiej; prorektora, w zakres kompetencji którego wchodzi sprawy doktorantów; prodziekana w zakres kompetencji którego wchodzi sprawy doktorantów.

Jak wskazuje M. Wilanowska, fakt, iż powołanie osoby do pełnienia funkcji kierowniczej, do której zakresu obowiązków należą sprawy doktorantów, wymaga uzgodnienia z samorządem doktorantów, świadczy o tym, że do powołania osoby na takie stanowisko niezbędna jest zgoda samorządu doktoranckiego, więc *a contrario* brak takiej zgody powoduje brak możliwości powołania danej osoby na to stanowisko²⁸. Niezajęcie stanowiska przez samorząd w terminie wskazanym w statucie uważa się za wyrażenie zgody (art. 23 ust. 5 zdanie drugie p.s.w.n.). Dodatkowo w **skład senatu publicznej i niepublicznej uczelni akademickiej** wchodzi m.in. studenci i doktoranci, którzy stanowią nie mniej niż 20% składu senatu (art. 29 ust. 1 pkt 1 lit b oraz pkt 3 lit. b p.s.w.n.). Liczbę studentów i doktorantów ustala się proporcjonalnie do liczebności obu tych grup w uczelni, z tym że każda z tych grup jest reprezentowana przez co najmniej jednego przedstawiciela (art. 29 ust. 2 p.s.w.n.). Tryb wyboru doktoranta do senatu oraz czas trwania jego członkostwa w senacie określa regulamin samorządu doktorantów (art. 30 ust. 3 p.s.w.n.). Dzięki członkostwu przedstawicieli doktorantów w senacie uczelni doktoranci mają możliwość współdecydowania o uchwalanych przez senat aktach prawa wewnętrznego uczelni takich jak statut, różnego rodzaju regulaminy czy zasady rekrutacji do szkół doktorskich.

UZGODNIENIE ZASAD PRZYZNAWANIA STYPENDIÓW ZE ŚRODKÓW WŁASNEGO FUNDUSZU STYPENDIALNEGO (art. 420 ust. 2 p.s.w.n.).

Uczelnia – zarówno publiczna, jak i niepubliczna – może, ze środków nie pochodzących z budżetu państwa, utworzyć własny fundusz stypendialny na stypendia dla studentów za wyniki w nauce oraz stypendia naukowe dla pracowników i doktorantów (art. 420 ust. 1 p.s.w.n.). Ustanowienie takiej dodatkowej formy nagradzania studentów, doktorantów i pracowników za osiągnięcia naukowe ma służyć motywowaniu do nauki i pracy

²⁷ M. Wilanowska, *art. 128... op.cit.*

²⁸ M. Wilanowska, *art. 23 [w:] Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce dla studenta i doktoranta – komentarz praktyczny*, W. Kiełbasiński, B. Pietrzyk-Tobiasz, M. W. Kuliński (red.), Warszawa 2024, s. 5-9.

naukowej²⁹. Zgodnie z art. 420 ust. 2 p.s.w.n. zasady przyznawania ww. stypendiów naukowych dla doktorantów są ustalane w uzgodnieniu z samorządem doktorantów.

INNE FORMY UDZIAŁU W STANOWIENIU AKTÓW PRAWA WEWNĘTRZNEGO

Przepisy p.s.w.n. przyznają uczelniom stosunkowo dużą swobodę w kształtowaniu aktów prawa wewnętrznego. Uczelnie mogą zatem we własnym zakresie dookreślać i uszczegóławiać regulacje ustawowe. Przepisy wewnętrzne uczelni lub instytutu PAN mogą więc przewidywać szerszy zakres udziału samorządu doktorantów w uchwalaniu aktów prawa wewnętrznego niż wynika to bezpośrednio z przepisów p.s.w.n. Uprawnienia samorządu doktorantów mogą dotyczyć uzgadniania lub opiniowania dokumentów takich jak: statut uczelni lub instytutu PAN (w części dotyczącej doktorantów), regulaminy stypendialne, zasady korzystania z infrastruktury badawczej, regulaminy bibliotek i innych jednostek obsługujących doktorantów czy też kodeksów etyki.

---

²⁹ J. Roszkiewicz, *art. 420 [w:] Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Komentarz*, red. A. Jakubowski, Warszawa 2023.

WZORY

Wzór uzgodnienia regulaminu szkoły doktorskiej

UCHWAŁA NR .....

..... **(nazwa organu)**

z dnia .....

w sprawie uzgodnienia regulaminu szkoły doktorskiej

Na podstawie art. 205 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce
(Dz.U. z 2024 r., poz. 1571 z późn. zm.)

uchwała się, co następuje:

§ 1. Wyraża się zgodę na wejście w życie regulaminu szkoły doktorskiej w brzmieniu uchwalonym przez Senat /
Radę Instytutu ..... (nazwa uczelni) w dniu .....

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Samorządu Doktorantów
(imię i nazwisko)

WZÓR OPINII O PROGRAMIE KSZTAŁCENIA

UCHWAŁA NR .....

..... (nazwa organu)

z dnia .....

w sprawie programu kształcenia w szkole doktorskiej

Na podstawie art. 201 ust. 4 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2024 r., poz. 1571 z późn. zm.)

uchwała się, co następuje:

§ 1. Pozytywnie opiniuje się projekt programu kształcenia w Szkole Doktorskiej ..... (nazwa Szkoły) stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Samorządu Doktorantów
(imię i nazwisko)

**WZÓR UZGODNIENIA POWOŁANIA OSOBY DO PEŁNIENIA FUNKCJI KIEROWNICZEJ, DO KTÓREJ
ZAKRESU OBOWIĄZKÓW NALEŻĄ SPRAWY DOKTORANTÓW**

UCHWAŁA NR .....

..... (nazwa organu)

z dnia .....

w sprawie uzgodnienia powołania do pełnienia funkcji ..... (nazwa funkcji)

Na podstawie art. 23 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2024 r., poz. 1571 z późn. zm.)

uchwała się, co następuje:

§ 1. Wyraża się zgodę na powołanie ..... (tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko) do pełnienia funkcji ..... (nazwa funkcji).

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Samorządu Doktorantów
(imię i nazwisko)

WZÓR OPINII O PROJEKCIE KRYTERIÓW OCENY OKRESOWEJ DLA POSZCZEGÓLNYCH GRUP PRACOWNIKÓW I RODZAJÓW STANOWISK ORAZ TRYBU I PODMIOTU DOKONUJĄCEGO OCENY OKRESOWEJ

UCHWAŁA NR .....

..... **(nazwa organu)**

z dnia .....

w sprawie uzgodnienia powołania do pełnienia funkcji ..... **(nazwa funkcji)**

Na podstawie art. 128 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2024 r., poz. 1571 z późn. zm.)

uchwała się, co następuje:

§ 1. Pozytywnie opiniuje się projekt kryteriów oceny okresowej dla poszczególnych grup pracowników i rodzajów stanowisk oraz trybu i podmiotu dokonującego tej oceny w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Samorządu Doktorantów
(imię i nazwisko)

WZÓR UZGODNIENIA ZASAD PRYZNAWANIA STYPENDIÓW NAUKOWYCH DLA DOKTORANTÓW Z WŁASNEGO FUNDUSZU NA STYPENDIA

UCHWAŁA NR .....

..... **(nazwa organu)**

z dnia .....

w sprawie uzgodnienia zasad przyznawania stypendiów naukowych dla doktorantów z własnego funduszu na stypendia

Na podstawie art. 420 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2024 r., poz. 1571 z późn. zm.)

uchwała się, co następuje:

§ 1. Wyraża się zgodę na wejście w życie zasad przyznawania stypendiów naukowych dla doktorantów z własnego funduszu na stypendia w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Samorządu Doktorantów
(imię i nazwisko)

